

צעירי אגודת חב"ד המרכז (ע"ר)

משרדים:

בית שז"ר, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915
טלפון: 03-9607588 פקס: 03-9606169
www.chabad.org.il
chabad@chabad.org.il

גיליון 'שיחת השבוע'
מופיע לאחר המכתב

ב"ה, ט' בטבת תשס"ה
(21/12/04)

חדש בארה"ב: 'שיחת השבוע' מודפס וצבעוני

בשורה טובה לשלוחים בארה"ב ולמעוניינים להפיץ את 'שיחת השבוע' במתכונת מהודרת ונאה – מעתה אתם יכולים לקבל בארה"ב גיליון מודפס וצבעוני שיגיע אליכם לפני השבת.

ההדפסה נעשית בארה"ב, וגם זמני הדלקת הנרות וצאת השבת הם של ארה"ב. הדפסת הגיליונות בארה"ב (בעברית וברוסית) תתחיל אי"ה מיו"ד שבט תשס"ה.

בשלב ראשון יסופקו הגיליונות לכל מי שמזמין מ-10 גיליונות ומעלה. בהמשך נספק את הגיליונות גם למנויים על גיליון בודד.

לתשומת ליבכם:

ככל שכמות הגיליונות גדלה – המחיר יורד.

שלוחים, גבאי בתי-כנסת, וכל מי שרוצה לזכות את מקורביו ובני קהילתו – אנא פנו אלינו והזמינו את הגיליון הפופולרי והמבוקש.

נציגנו בארה"ב הוא הת' מאיר שי' לוי

טלפון: 718-4935703

דוא"ל: sh-usa@chabad.org.il

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת ויחי

938 הגיליון השבועי לכל יהודי

י"ב בטבת התשס"ה
(24.12.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

לא לתת 'הכשר' להונאה

יש פיתוי בשלטון. כשם שאנשים מתפתים ממנעמי השלטון, גם תנועות וציבורים עלולים להתפתות מה'סוכריות' שהשלטון יכול להעניק. אבל בדיני נפשות עסקינן

אם עדיין נותרו בלב משהו שרידי אמון במערכת הפוליטית, השבועות האחרונים מחקו גם אותם. הציניות הפוליטית הנפכה לקו רשמי ומוצהר, אפילו מבלי שינסו לעטפה במסווה אידאולוגי כלשהו. אישים ותנועות מתכחשים בקלות להצהרות שאך אתמול היו מוכנים למות עליהן, ובלבד להיות קרובים לצלחת השלטון.

בשבועות האלה התחדד הפער בין תפיסת הציבור את השליחות המפלגתית לבין תפיסתם של עסקני המפלגות את עצמם. הציבור מתעניין בדרך, במדיניות, בצורת ההתנהלות. בעבור עסקני המפלגות העורכים אינם אלא מסווה לאחזו בו את עיני הציבור. בעיניהם השלטון הוא התכלית והוא המטרה, ואם צריך להחליף דרך ועקרון, מחליפים אותם כהחלפת גרביים.

לטעויות יש מחיר

כל זאת ידענו גם בעבר, אבל מעולם לא היו הדברים גלויים ובוטים כל-כך. עסקני המפלגות ניסו לשוות למעשיהם לפחות מראית-עין של דבקות בעקרונות. עכשיו נעלמה גם הבושה. מפלגת שלטון, שנאבקה שנים רבות על דרך מסוימת, כורתת עכשיו ברית עם יריביה, כדי לבצע את מדיניותם, וחברי המפלגה תומכים ומריעים, כי "אסור לאבד את השלטון".

וכאן הבן שואל: שלטון זה — למה לנו? וכי יש צו אלוקי המחייב מפלגה מסוימת להחזיק בהגה השלטון? וכי זה אחד משלושת העמודים שעליהם העולם עומד? כל עוד נשאתם את גדלה של דרך ושל אמונה, אפשר היה להבין את שאיפתכם להגיע לשלטון, כדי שתוכלו להגשים את דרככם; אבל ברגע שאתם עושים בדיוק את ההפך, ובהגיעכם לשלטון אתם מיישמים את מדיניותם של יריביכם — איזו זכות יש לכם לתבוע את השלטון?!

רשאי אדם ורשאית תנועה לחזור בהם ולהודות בטעות, אבל לטעויות כאלה, בחברה מתוקנת, יש מחיר. מי שטעה והטעה, והוביל עם שלם בדרך מוטעית — מן הראוי שיתכבד וישב

בביתו. הלא אין זו טעות של רגע, שאדם שוגה ומיד מכיר בטעותו. כאן יש ויכוח שחוצה שנים את העם. ה'אור' שנתגלה עכשיו לראש-הממשלה אינו חדש. את כל הטיעונים ששמענו מפיו בכינוס הרצליה שמענו כבר לפני עשרים ושלושים שנה מפי דוברי השמאל. הוא, לעומתם, ייצג משנה סדורה, הפוכה לחלוטין. אם עכשיו הגיע למסקנה שהם צדקו והוא טעה והטעה, שילך לביתו ויניח להם להנהיג. חוסר ההגינות כאן זועק לשמים.

הכאב גדול שבעתיים דווקא משום שלא האמונה בצורך להתיישב בארץ-ישראל והעמידה הנחווה הוכחו כמוטעות, אלא דווקא הדרך האחרת. העשור האחרון המחיש גם לעיוור שדרך הוויתורים והנסיגות והכוונה להקים מדינה פלסטינית בלב הארץ המיטו עלינו אסון כבד, גרמו לשפיקות-דמים נוראה, מוטטו את הכלכלה וקרעו את העם. ראש-הממשלה הנוכחי נבחר דווקא משום שהציבור רצה דרך אחרת. ואילו הוא בחר לעשות את ההפך הגמור.

תקווה אחת

לא לשווא הוא מנסה נואשות להשיג 'הכשר' של מפלגה דתית או חרדית. השקר גדול וצורם כל-כך, שאולי כסות 'דתית' תיתן לו קיום. מכאן האחריות העצומה המוטלת על שליחי-הציבור שומרי התורה והמצוות, שלא לתת יד להונאה זו ולכל תוצאותיה הנוראות.

אכן, יש פיתוי בשלטון. כשם שאנשים מתפתים ממנעמי השלטון, גם תנועות וציבורים עלולים להתפתות מה'סוכריות' שהשלטון יכול להעניק. אפשר בנקל להלביש זאת בטעמים לשם שמים, כדי לסייע למוסדות תורה ולנזקקים. אבל בדיני נפשות עסקינן, ותמיכה בממשלת 'ההינתקות' היא תמיכה בכל תוצאותיה הרוח-האסון.

תקווה אחת נשארת, והיא מאמר חז"ל שאבדן המנהיגות בעקבתא דמשיחא נועד לסלק מהלב את התקוות בישועת בשר-רודם, כדי שכולנו נזעק אל ה' ונבקש את הישועה על-ידי משיח-צדקנו.

יש חדש

גנטיקה כהלכה

מכון פוע"ה (פוריות ורפואה על-פי ההלכה) עורך ביום רביעי הקרוב, י"ז בטבת, כינוס ארצי בנושא "בעיות גנטיות ופתרון". הכינוס יהיה במשך כל היום, באולמי נוף ירושלים, בשכונת בית וגן, וישאו בו דברים גדולי הרבנים והפוסקים, לצד רופאים ומומחים בתחום. טל' 02-6517171.

פרק משנה יומי

הופיע לוח ללימוד פרק המשניות היומי. הלוח בנוי כסימנייה, שמחזיקים אותה בתוך ספר המשנה. במתכונת לימוד זה מתחילים בכל שבוע, בממוצע, מסכת חדשה, ומסיימים את ששת סדרי המשנה בשנה וחצי. טל' 02-6513744. לשמיעת פרק המשנה בטלפון — קול הלשון, טל' 03-6171028.

המספר הנוסף

רבים מתקשים לזכור את המספר הנוסף של הטלפונים הניידים. מטה שלמות הארץ בצפת הפיק כרטיסים (בגודל כרטיס-ביקור) ובהם טבלת המספרים החדשים. בציוד השני של הכרטיס מדברי גדולי-ישראל ואישים ביטחוניים בדבר סכנת הנסיגה והעקירה. טל' 050-6704550.

חדש במוזיקה

הופיע ששון ושמחה של האחים אבי ויוסי פיאמנטה. אלבום כפול של מוזיקה חסידיית לחתונה, בסגנונם המיוחד והסוחף. טל' 1-700-704120.

כמו-כן יצא-לאור נעימות ייטנו — תקליטור נעימות חסידיות אהובות, בביצוע ייחודי ואותנטי. טל' 02-5355588.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת מיריזק
 כניסת השבת 4:16 4:25 4:24 4:09 4:20 4:06
 צאת השבת 5:19 5:27 5:25 5:21 5:23 5:22
 פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il
 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד 03-9606822
 אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
 נא לשמור על קדושת הגיליון

יעקב ממשיך את בניו לבעלי-חיים

היה אפשר לקחת חפץ גשמי ולעשותו 'חפצא של מצווה'. גלות מצרים הייתה בבחינת זיכוך והכשרה, שתוכל להינתן התורה ויהיה אפשר להחזיר קדושה בתוך המציאות הגשמית.

מלאכות שמכינות

גלות מצרים החלה עם ירידתם של יעקב ובניו לשם, אבל עיקרה של הגלות, התחיל לאחר מיתת יעקב ולאחר מיתת יוסף, כאשר אחיו עדיין נשארו במצרים. לכן המשיך אותם יעקב לבעלי-חיים, שנועדו לשמש הכנה בעבור עם-ישראל — כי גם עבודתם העיקרית של השבטים הייתה להכין את העולם לקראת מתן-התורה.

דבר זה נרמז גם-כן בשלושה המקצועות שמציינין רבי שמעון בן-אלעזר: קיין, סבל, חנווני. שלושתם עניינם הכנה: עושה הקציעות מכשיר את התאנים למאכל, הסבל מביא את הדבר ממקום אחר, והחנווני מעביר אותו מרשות לרשות. כל אלה הם הכנות לקראת השימוש עצמו, שנעשה על-ידי עם-ישראל, לאחר מתן-התורה.

(לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 447)

נעשית על-ידי שבני-ישראל עוסקים בתורה ובמצוות. כל שאר הדברים שיש בבריהא נועדו לסייע לעם-ישראל למלא ייעוד זה.

זה מה שאומר רבי שמעון בן-אלעזר על בעלי-החיים: "והם לא נבראו אלא לשמשני", כי תכלית בריאתם של בעלי-החיים היא אך ורק לשמש את האדם, כדי שהוא יוכל "לשמש את קוני". משמעות הדבר היא, שעניינם של בעלי-החיים הוא להיות בבחינת הכנה למילוי התכלית על-ידי עם-ישראל.

זיכוך העולם

זה היה גם עניינם של השבטים — להכין את עם-ישראל ואת העולם לקראת מתן-התורה. אחת הסיבות שבני-ישראל נדרשו לעבור את גלות מצרים קודם מתן-התורה, היא משום שקודם-לכן לא היו הם והעולם ראויים ומוכשרים למילוי התכלית של התורה.

מטרת התורה היא לקדש את העולם הגשמי ולעשותו כלי לאור הקדושה, אולם קודם מעמד הר-סיני לא הייתה הקדושה האלוהית יכולה להתחבר עם המציאות הגשמית, ולא

ברכותיו של יעקב אבינו לבניו הוא ממשיך כמה מהם לבעלי-חיים: "גור-אריה יהודה", "בנימין זאב יטרף", "נפתלי איילה שלוחה" ועוד. מה היתרון בהמשלה זו לבעלי-חיים, ומדוע לא הסתפק יעקב בציון עצם התכונה (גבורה, זריזות וכדומה). מכאן נראה כי יש קשר בין עניינם של בעלי-החיים בכלל לעניינם של השבטים.

בגמרא דן רבי שמעון בן-אלעזר בהבדל שבין בעלי-החיים לבין האדם ואומר: "מימי לא ראיתי צבי קיין [=מייבש תאנים, קציעות], ארי סבל ושועל חנווני, והם מתפרנסים שלא בצער. והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני. מה אלו, שלא נבראו אלא לשמשני, מתפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשמש את קוני, אינו דין שאתפרנס שלא בצער?! אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי".

הכנה למילוי התכלית

תכלית כל הבריהא היא — "להיות לו יתברך דירה בתחתונים". הקב"ה רוצה שהעולם הזה התחתון יהיה דירה לו יתברך. משימה זו

מן המעייין

נושא השבוע: ציפייה לגאולה

לרצות ולבקש

יעקב אמר לבניו: "היאספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (בראשית, מט, יא). מפרש רש"י: "ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה". כשם שיעקב ביקש לגלות את הקץ, כך גם עלינו לרצות ולבקש שיהיה גילוי הקץ — ביאת המשיח, כפי שאנו מבקשים בתפילה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים".

(הרבי מליובאוויטש)

התעצב את ליבו

למה נסתלקה מיעקב השכינה? משום שכשראה יעקב אבינו את הייסורים שיבואו על בניו בעקבתא דמשיחא, חש את הכאב והצער על צרתם, ומכיוון שנפלה רוחו והתעצב אל ליבו סרה ממנו השכינה, כי אין השכינה שורה מתוך עצבות.

(רבי נפתלי מרופשיץ)

בקשה שמסייעת

בקשה זו עצמה נותנת סיוע ועידוד רב בעבודת הבורא. כשאומרים ליהודי "הנה-הנה משיח בא" ו"אנו רוצים משיח עכשיו", זה מעודד אותנו ומזרוזו שלא יהיה אצלו שום עניין שמעכב חס ושלוש את הגאולה.

(הרבי מליובאוויטש)

לחוש את הכאב

למה לא הניחו ליעקב לגלות את הקץ? משום שלו היו בני-ישראל יודעים את קץ הגלות, לא היו מרגישים עוד כל-כך את כאב הגלות והגלות לא הייתה נחשבת עוד גלות.

(שפת אמת)

רצה להקל

יעקב השתוקק לגלות לבניו את קץ הגלות כדי שיהיה להם קל יותר לשאת את הגלות וייסוריה, אלא שמהשמים רמזו ליעקב שאין זה רצונו של הקב"ה.

(רבי בונם מפשיסחא)

אמרת השבוע

לגמול לחייבים טובות

הצדיק רבי יהודה-צבי מרזלה סבל מאוד מאנשים שרכו עמו, ובכל-זאת לא התרעם עליהם ואף נתן להם ממעות הצדקה שניתנו לו. פעם אחת התאוננה רעייתו על כך ואמרה שלפי דעתה ראוי שיענישם.

אמר לה הצדיק: "מדוע יהודים נוסעים לצדיקים ונותנים להם מעות? משום ש'צדיק יסוד עולם', וממילא ראוי שהבריות ייתנו לו מעות להחזיקו, כי הוא המעמיד את העולם. אך מדוע נוסעים אליי, בשעה שיועד אני שאינני צדיק? הרהרתי בדבר והגעתי למסקנה, שיש עוד דבר הנחוץ לקיום העולם, והוא מאמר חז"ל: 'תולה ארץ על בלימה' — אין העולם מתקיים אלא על מי שכולם את עצמו בשעת מריבה. נמצא אפוא, שאם נעניש את שונאינו, נאבד את פרנסתנו, כי לא תהיה לאנשים סיבה לבוא אלינו..."

מס יקר

קולות נהי בקעו מביתה של התופרת הירושלמית. בעלה, בניה ובנותיה ביכו את מותה של אם המשפחה – אשת-חיל טובת-לב, שהלכה לעולמה בטרם עת והניחה אותם לאנחות. בעבודות התפירה שנזדמנו לה מפעם לפעם פרנסה את ביתה הדל בימים של עוני ומחסור קשים ליהודי ירושלים. עם מותה נשבר אפוא גם מטה-לחמה של המשפחה.

על הצער העמוק בשל פטירתה נוספה בעיה מעיקה ומיידית. בעת ההיא שלט בירושלים מושל טורקי, שהטיל על יהודי העיר מיני מיסים ובכללם מס קבורה. כל מי שביקש להביא את יקירו לקבורה נאלץ לשלם תחילה מס לקופת המושל. בני משפחתה של התופרת המנוחה התקשו לגייס את המס וקבורת האם התעכבה.

כשנפגו השעות והכסף לא הושג, הוחלט לערוך הלוויה קטנה וצנועה, בניסיון להסתיר את הדבר מידיעת המושל. זו הייתה משימה לא-פשוטה. ביתו של המושל ניצב במקום שממנו נשקפה הדרך העולה אל בית-העלמין היהודי בהר-הזיתים. שעות על שעות היה המושל הטורקי יושב על גזוזטרת ביתו, נח על כיסא נצרים מרופד ומשקיף באפס-מעשה על הנעשה. אף-על-פי-כן החליטו בני-הבית להסתכן ויצאו לדרך.

באותה שעה שהה המושל בביתו. צעדיהם החרישיים של המלווים הגיעו לאוזניו. חיש-מהר זינק אל הגזוזטרה, ועיניו הקטנות והרעות לכדו קומץ יהודים המובילים את מתם לקבורה. הוא ידע בבטחה כי באותו בוקר לא הועלה לקופתו מס-קבורה, והיה ברור לו כי מעשה 'דמייה' יש כאן.

עד מהרה הזעיק את אנשיו והורה להם לעצור את חבורת ה'נוכלים' ולהחזירה על עקבותיה עד אשר ישולם המס. לא הועילו תחינותיהם של בני-המשפחה כי עניים מרודים הם ואין לאל-ידים לגייס את המס. בגסות ובבוטות גירשו שליחי המושל אותם ואת אנשי החברה-קדישא, שנשאו את מיטת הנפטרת המבוזה.

באותה שעה ישב הרש"ש (רבי שלום שרעבי) בהיכל ישיבת המקובלים 'בית-אל' וסביבו תלמידיו שומעו-לקחו. לפתע נשמעו דפיקות מבוהלות מכיוון הדלת, ולהיכל פנימה התפרצו האבלים, קודרים ועצובים. כשדמעות ניגרות על פניהם שטחו לפני הצדיק את צרתם.

לאחר שסיימו את דבריהם קם הרש"ש על רגליו ואמר לתלמידיו – "הבה נקיים מצוות הלוויית המת

מותר לגלות?

לפני פטירתו ביקש יעקב אבינו לגלות לבניו "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים". חז"ל (פסחים נו,א) מסבירים, ש"ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכונה". במקומות נוספים בדברי חז"ל נאמר, שאין הקב"ה רוצה בגילוי זמן הקץ.

אחד ההסברים לכך הוא, שלו היה זמן הקץ ידוע מראש – לא הייתה יכולה להיות ציפייה אמיתית לגאולה, וגם לא התעוררות של הכנה לקראת בואו של המשיח, שכן היינו יודעים מראש מתי הוא יבוא. לכן לא נתגלה הקץ, כדי שבכל יום ובכל רגע נצפה לגאולה ונפעל להחשתה.

בבוא העת יתגלה הקץ

אף-על-פי-כן מצאנו רבים מגדולי ישראל שנתנו תאריכים לבוא הגאולה. הרמב"ן (ספר הגאולה, שער רביעי) מביא כמה טעמים לכך שהוא מגלה קץ. תחילה הוא אומר, שהאיסור הוטל רק על הדורות הראשונים, שהיו רחוקים מן הגאולה, ולו היו מגלים אז את הקץ, היה הדבר גורם חלישות ורפיון בעם-ישראל. אולם מאחר "שאנחנו קרובים מהם לקץ... אולי בטלה הגזרה שנגזרה עליו להעלים אותו".

עוד הוא אומר, שגילוי הקץ נאסר כאשר הדבר עלול להכשיל את הרבים, ואילו הקץ שהוא מגלה יש בו לחזק ולהביא "תוספת טובה ונחמה". לבסוף הוא מציין, כי האיסור הוא רק כאשר אומרים קץ בצורה ברורה ומוחלטת, שזה דבר שרק נביאים רשאים לאומרו, אבל הקץ שהוא כותב נאמר באופן של "דברי שמה ואפשר" ולא כדבר ודאי ומוחלט.

הארברנאל (מעייני הישועה, מעיין א, תמר ב) סבור, שחז"ל גינו את מי שמחשב את הקץ על-פי הכוכבים והמזלות, "אבל לא גינו חכמים בדבריהם מי שיחקור ויבין את הקץ מתוך דברי הנביאים ומדברים ברוח-הקודש, כי כה היה משפטם כל הימים לתת אותות ומופתים לדור שבן-דוד בא בו". לעצם העניין הוא טוען, שהשאפה לדעת את הקץ אין בה דבר שלילי, והיא אף מעידה על תשוקה אמיתית ונכונה לביאת המשיח. עוד הוא אומר, כי הקץ נסתם מהדורות הראשונים, אבל כאשר מתקרבים לזמן הגאולה – "יפתח ה' את אוצרו הטוב, והעם ההולכים בחושך... יראו מה שלא ראו הראשונים".

עוד מוסבר, כי כל קץ שנאמר על-ידי גדולי ישראל האמיתיים אכן היה זמן ראוי לגאולה, אלא שתמיד היה דבר-מה שמנע זאת. בזוהר חדש (תיקונים צה,ב) נאמר, שלכל דור קץ מיוחד משלו, התלוי בזכויות הדור, אלא שאפשר להחמיצו. רבנו הזקן מסביר (מאמרי אדמו"ר מזקן הקצרים, עמ' שנה"ו) שהצדיקים רואים את הדברים כפי שהם בעולמות העליונים, ושם אכן האירו גילויים של הגאולה בזמני הקץ. אבל בדרך לעולם-הזה התחתון יכולים לחול מניעות ועיכובים, וכך קורה שהגאולה אינה יורדת למטה. לעומת זאת, קץ שיבוא "לפיו של נביא – בוודאי יקויים בלי שום שינוי".

כבר הגיע הזמן

חשוב לציין כי כל הדיון מתייחס לגילוי 'קץ', כלומר, תאריך מוגדר לבוא המשיח; אבל עצם הקביעה כי תקופה מסוימת היא זמן הגאולה, שבו יש להתאמץ במיוחד בענייני תורה ומצוות כדי להתכונן לקראת הגאולה – על כך אין שום שאלה. הלוא לשם כך נתנו לנו חז"ל את סימניה של תקופת 'עקבתא דמשיחא', כדי שאכן נדע שזוהי התקופה שלפני הגאולה ונוכל להתכונן לקראתה.

וכך כותב ה'חפץ-חיים' ('שם-עולם', שער ההתחזקות, פרק יב): "אנו רואין בזמננו שנתקיימו כל הסימנים שהובאו בפרק חלק לעניני הגאולה... אם-כן, בוודאי יש להתחזק בביתחון ולצפות לישועה בזמן קרוב. והגם שאין אנו יכולין לצמצם ולידע הזמן בדיוק... אבל מגודל המצוקות אנו יכולין לידע ולהתבונן שלא יימשך הרבה". וכן ('חומת הדת' פרק יג): "נוכל לומר בפשטות כי כבר הגיע זמן אחרית הימים. ואם-כן, עתה בוודאי החיוב עלינו להתעורר לתשובה ואז יקרב הגאולה".

הלוויה שקטה וחפזה ולא עלה הדבר בידם – הרי עתה זו הייתה הלוויה גדולה ובולטת לעין-כול. בראש המסע צעדו הרש"ש ותלמידיו, ואחריהם אנשי החברה-קדישא ובני-המשפחה. כך התנהלה לה הלוויה במרד כפר-השילוח (סילוואן).

ונחלוק לנפטרת, אישה תמה וצדקת, כבוד אחרון". נוכח עיניהם המשתאות של האבלים ציווה הרש"ש על אנשי החברה-קדישא לשאת את המיטה ולהביא את הנפטרת לקבורה.

אם בתחילה התכוונו האבלים לקיים

כשהתקרב המסע לבית המושל, שפסף הלה את עיניו בתימהון. הוא התקשה להאמין למראה עיניו. היהודים החצופים מתעלמים מהחוק, מצפצפים על אזהרת אנשיו ואף חוזרים על פעולתם הנפשעת כשהם מתוגברים במלווים נוספים!?

כדי להיטיב לראות את הדברים התקרב המושל אל מעקה הברזל שתחם את גזוזטרת ביתו. חמתו בערה בו והוא שאל עצמו שוב ושוב אם עיניו אינן מתעתעות בו. המציאות הייתה ברורה כשמש בצהריים והוא רתח מזעם כפי שמעולם לא רתח. המושל היה על סף אבדן עשתונותו, ובתוך כך נעץ את ראשו בחוקה בין שניים ממוטות ברזל של המעקה. כשניסה להוציא את ראשו, לא הצליח. המושל נבהל. הוא חש כחיה לכודה והחל לקרוא לעזרה.

בניתיים חלפה השיירה על פניו בדרכה לקבורת הנפטרת בהר-הזיתים. כעבור שעה קלה הסתיימה הקבורה והמלווים שבו לבתיהם, מחישים צעדיהם, מחשש לתגובתם הצפויה של המושל ואנשיו. רק הרש"ש ותלמידיו צעדו בנחת. בהתקרבם לבית המושל פנה הרש"ש לעבר הבית עצמו. תלמידיו המשתאים צעדו אחריו בדממה.

"קללת הרב היהודי פגעה ביו", זעק המושל בבהלה בדיוק כשהרש"ש התדפק על דלת ביתו. בני-הבית שפתחו את הדלת הביטו בו בחרדת-כבוד והובילוהו לגזוזטרת הבית. המחזה היה מוזר ביותר: ראשו של המושל – שבימים כתיקונם הפיל חיתתו על כל יושבי העיר – היה לכוד במעקה הברזל בלי יכולת לחלצו משם; סביבו עמדו בני-הבית וצווחו בהיסטריה; שני ערבים גברתנים ניסו לכופף לצדדים את שני מוטות הברזל העבים, ללא הצלחה.

"התפלל עליי!", התחנן המושל לרש"ש בקול שהיה קרוב לבכי. "היה עליך לשלם על כך", ענה הרש"ש.

"ככל שתדצה!", זעק המושל. "עליך לפטור אחת ולתמיד את היהודים ממס הקבורה", פסק הרש"ש. שתיקה השתררה במקום. פניו של המושל היו אדומות ומכאב ומאמץ. "בסדר", מלמל לאחר כמה שניות.

וראה זה פלא – בעודו מנסה, אינסטינקטיבית, להפנות ראש לעבר הרש"ש ולהביט בו, השתחרר באחת ראשו הלכוד.

המושל עמד בהבטחתו והסיר את המס המחפיר מעל יהודי העיר. יהודי ירושלים זקפו את המאורע המשמח לזכותה של התופרת הענייה, לא-פחות מאשר לכוחו של הצדיק והמקובל רבי שלום שרעבי.

נציפייה לגאולה "לא יסור שבט מיהודה" - זה משיח בן-דוד, שהוא עתיד לרדות המלכות בשבט... 'עד כי יבוא שילה' - שעתידין כל האומות להביא דרוון לישראל ולמלך המשיח, שנאמר 'יובל שי לה' צבאות" (ילקוט שמעוני בראשית פרק מט)

צוואה כהלכה

שאחד מיוורשיו עלול לפנות אל ערכאה משפטית, אלא גם למי שהוא וכל הסובבים אותו יראי-שמים. למשל, אם ביקש אדם להשאיר לאחד מבניו (מסיבה כלשהי) חלק גדול יותר מהמגיע לו על-פי דיני ירושה, ולא עשה זאת בניסוח ההלכתי הנכון, ימצאו עצמם יורשיו בבעיה: מצד אחד דיני הירושה יבטלו את צוואת אביהם (מכיוון שנעשתה, כאמור, שלא כהלכה). מצד שני, "מצווה לקיים דברי המת"!

טייטה ליצואה יהודית

חברי 'צוואה כהלכה' ערכו מאמר ארוך ומרשים, הסוקר בפרוטרוט את דיני הירושה בתורה ואת נקודות החיכוך שלהם עם המשפט האזרחי. במאמר נחשף הקורא מהשורה לשורש דיני ירושה בתורה ולפירושים בתלמוד ובספרות השו"ת, כלמושגים מרתקים כדוגמת 'שטר חצי זכר' וכיוצא בזה.

חברי המכון אף הכינו טייטה של 'צוואה יהודית'. בימים האלה מוצגים שני אלה לפני גדולי התורה, כדי לקבל את חוות-דעתם (קישור למאמר המלא וכן לטייטת הצוואה, ניתן בכתבה זו באתר צעירי-חב"ד www.chabad.org.il).

הרב בדח"י: לחלק את הירושה כדת וכדין

הניסוח קובע

היבט שני שמציין בדיחי הוא ההנחה שאין דרך להשאיר לאישה ולבת חלק מהרכוש, על-פי תורה (שהרי דיני הנחלות בתורה אינם גמישים) ולכן חייבים להזדקק לחוק האזרחי. "הנחה זו בטעות יסודה", הוא קובע. "אכן, על-פי התורה אי-אפשר 'להוריש' שלא על-פי דיני נחלות, אך אפשר להקנות לכל מי שרוצים את הרכוש. בשני המקרים הנוכריים, שימת לב בניסוחם כמה משפטים בצוואה תאפשר הן לעורך הצוואה הן למוטבים להנחו כהלכה".

שאלת כתיבת צוואה כהלכה נוגעת לא רק למי

א ת דיני הירושה אנו פוגשים בספר במדבר, אך על צוואה אנו קוראים כבר בפרשתנו – "ויצו אותם ויאמר אליהם אני נאסף אל עמי... ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המיטה ויגוויע ויאסף אל עמיו".

כתיבת צוואה – אם מצליחים לשכוח לרגע את ההיבט המצער הקשור בה – היא סוגיה מרתקת ומורכבת. מרתקת מבחינה הלכתית ומורכבת גם על רקע העובדה המצערת שחוקי התורה אינם חופפים לחוקי המדינה. לכן הצוואה צופנת בחובה התנגשויות בין דיני התורה לבין חוקי המדינה, אלא-אם-כן ניתנה על כך הדעת בעוד מועד.

החוק וההלכה

מי שנותנים על כך את דעתם הם חברי מכון 'צוואה כהלכה' – קבוצת רבנים ומשפטנים שומרי מצוות, שמצאו את הדרך לנסח צוואה על-פי התורה, ושתיה תקפה גם על-פי החוק. בראש המכון עומד הרב ועוז'ד יובל בדיחי (37) מפתח-תקווה, בוגר ישיבות נחלים וכרם-ביבנה, מוסמך להוראה מטעם הרבנות הראשית ובעל תואר שני למשפטים באוניברסיטת בראילן. התמחותו המיוחדת היא בדיני ירושה, צוואות ודיני נזיקין, וכבר שנים הוא חוקר את המשפט העברי והתאמתו לחוקי המדינה.

"הבעיה בכללותה נחלקת לשתיים", מסביר בדיחי. "ראשית, חוקי הירושה האזרחיים אינם תואמים את דיני התורה. למשל, על-פי החוק האזרחי אישה יורשת מחצית מנכסי בעלה, ובת יורשת את אביה בדיוק כאחיה, הבנים. כאשר יהודי שומר מצוות הולך לעולמו עשויה ירושתו להיות מחולקת שלא על-פי דין תורה".

פִּינֵת הַהֲלָכָה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שמירת המחשבה

שאלה: מה הם הדברים שאסור ליהודי לא רק לעשות או לדבר, אלא גם לחשוב?

תשובה: בדרך-כלל, מצוות התורה ואיסוריה הם במעשה, ופחות מזה – בדיבור, ועוד פחות – במחשבה; אך השפעת המחשבה על הנפש גדולה משל הדיבור, והשפעת הדיבור גדולה משל המעשה. המחשבה היא כנגד משי, שכתם קל מורגש עליו יותר מכתם גדול על בגד גס.

עיקר האזהרה היא בפסוק (במדבר טו, לט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". זה איסור לחשוב מחשבת עבודה-זרה וכפירה בתורה, וכל מה שעלול להביא לזה, וכמורכב מחשבה בענייני תאוות, איך למלא את תאוות-הלב (ובכלל זה הרהורים כלליים בעניינים שבינו לבינה).

יש עוד דברים האסורים אפילו במחשבה, כמו לשון-הרע (זכריה ח, יז): "ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם", ובוודאי שגאה – שעיקר איסורה במחשבה. ועדיין לא נגענו במידות רעות, האסורות אפילו במחשבה, כמו כעס

וגאווה, ובמחשבות זרות המפריעות לתורה ולתפילה. התורה סבורה שיש לאדם שליטה גם על מחשבתו. אמנם אין האדם יכול לשלוט בשבריר השנייה הראשון של נפילת המחשבות למוחו, אבל יש לו שליטה אם לקבל את המחשבה ולהמשיך בה, או לדחות ולהסיח דעתו ממנה.

ואף שאי-אפשר לעצור לחלוטין את כוח המחשבה, אפשר תמיד לעבור מיד ממחשבה לא-טובה לעניין אחר (גם לא תורני, כמו קשיים כלכליים, סיפורים או נושאי מדע שהאדם מוצא בהם עניין), באופן שהדעת מוסחת לגמרי מהמחשבה השלילית. כעצה לטווח בינוני ארוך כתב הרמב"ם: "יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה". כסגולה מיעץ הרבי מליובאוויטש להרבות ב"אותיות התורה והתפילה", ובפרט בלימוד בעל-פה, כמו פרקי משנה ותנאים.

מקורות: רמב"ם ה"ל ע"ז פ"ב ה"ג, ה"ל דעות פרקים א-ב ופ"ו ה"ה, וסוף ה"ל איסורי ביאה. ספר החינוך מצוה שפז. תנ"א, ח"א פ"א ופ"ב, ואגרת-הקודש סו"ס כב. שערי ה"ל ומנהג או"ח ח"ב עמ' רכה-רל.

ביטוח רכב במחיר הטוב ביותר במדינה
 12 תשלומים שווים וולא ריבית
 שרות אישי 24 שעות ביממה
 ביטוחי חובה, צד ג' ופקיף יהודיים
 קבוצת גפן - המנעמת המורשת של הציבור הדתי
 1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא
נשמה עם עצמה
 סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.
 ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה
 מאת מנחם ברוד
הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פותחים את ספר שמות עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מונעדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המבחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120